

I. SPLOŠNI CILJI NACIONALNEGA PROGRAMA ZA KEMIJSKO VARNOST (NPKV) IN PREDVIDENI UKREPI

DOLGOROČNI STRATEŠKI CILJ:

Prispevati k uresničevanju Mednarodne strategije ravnanja s kemikalijami (SAICM), ki je bila sprejeta v Dubaju na srečanju od 4. do 6. februarja 2006 in jo je podpisala tudi Slovenija.

V skladu s strategijo SAICM do leta 2020 kemikalije proizvajati in uporabljati tako, da se tveganje za zdravje človeka in okolje kar se da zmanjša.

PROGRAMSKI CILJI

SCKV 1: Z zagotavljanjem kemijske varnosti izboljšati zdravje prebivalstva in kakovost okolja.

SCKV 2: Zagotoviti pogoje za izvajanje in nadzor ukrepov in aktivnosti za izboljšanje kemijske varnosti.

SCKV 3: Krepiti vlogo Republike Slovenije pri zagotavljanju kemijske varnosti na mednarodni ravni.

Program splošnih ukrepov do leta 2010

1. Uvrstiti kemijsko varnost med ključne vidike nacionalne varnosti Republike Slovenije, pravico do kemijske varnosti pa med osnovne človekove pravice.
2. Pri ravnanju s kemikalijami in pri sprejemanju odločitev na področju kemijske varnosti kot temeljno načelo upoštevati načelo previdnosti, izhajajoče iz Resolucije Evropskega parlamenta¹ in Sporočila Evropske komisije². Pri tem obravnavati predvidljivo tveganje, zaskrbljenost deležnikov in javnosti, koristi, ki jih kemikalija prinaša, ter razpoložljivost zamenjav za nevarne kemikalije.

¹ European Parliament Resolution on the Commission Communication to the Council and the European Parliament on a Community Strategy for Endocrine Disrupters (COM(1999)706 – C5-0107/2000-2000/2071(COS), 26.10.2000)

² Communication from the Commission on the Precautionary Principle (COM(2000)1, 2.2.2000)

3. Nevarne kemikalije v čim večji meri zamenjati z manj nevarnimi kemikalijami oziroma z nekemijskimi alternativami in postopno zmanjševati uporabo kemikalij nasploh. Izboljšati poznavanje znaka EU za okolje (v obliki marjetice)³ in spodbujati potrošnike, da pri nakupu dajo prednost "zelenim", okolju bolj prijaznim proizvodom in storitvam. Pospeševati politiko t.i. "zelenih" javnih naročil⁴.
4. Uvesti analizo stroškov in koristi oziroma učinka, vključno z analizo družbeno-ekonomskih posledic, kot sestavni del postopka za sprejemanje pomembnejših odločitev na področju kemijske varnosti.
5. Krepite koordinacijo pristojnih resorjev in strokovno znanje:
 - 5.1. Vzdrževati visoko raven delovanja krovne Medresorske komisije za kemijsko varnost kot bistvenega mehanizma za koordiniranje skupnih medresorskih aktivnosti na področju kemijske varnosti.
 - 5.2. Za prednostna področja kemijske varnosti po potrebi ustanoviti stalne medresorske podkomisije ali odbore, ki poleg sprotne usklajevanja dejavnosti resorjev ter načrtovanja nadaljnjih skupnih ciljev, ukrepov in ravnanj, skrbijo tudi za izvajanje NPKV ter o tem poročajo krovni Medresorski komisiji za kemijsko varnost (MKKV), ta pa Vladi RS.
 - 5.3. Nadalje krepiti inšpekcijske službe, pristojne za nadzor različnih področij v povezavi s kemijsko varnostjo, in povečati njihovo učinkovitost. Vzpostaviti celovit nadzor na širšem področju kemijske varnosti in s tem pospešiti pravilno in pravočasno izvajanje zakonodaje (glej še poglavje II.2 v prilogi).
 - 5.4. Sistematično uvesti toksikologijo/ekotoksikologijo in znanja, potrebna za upravljanje tveganja, ki ga povzročajo kemikalije, v obstoječe do- in podiplomske študijske programe⁵. Ta znanja so nujno potrebna za načrtovanje in izvajanje ukrepov varovanja zdravja in okolja pred negativnimi učinki kemikalij. Glavna področja zaposlovanja so državna uprava in drugi regulatorni organi, pristojni za različne vidike kemijske varnosti, javni zavodi, industrija in obrt, ki proizvajajo ali uporabljajo nevarne kemikalije in znanstveno – raziskovalne institucije. Izpostaviti to področje v nacionalnem programu visokega šolstva kot prednostno študijsko področje, pomembno za javno zdravje.
 - 5.4.1. Uvesti in izvajati izbirni modul "Osnove toksikologije s poudarkom na vplivih kemikalij na zdravje človeka" na dodiplomski in podiplomski ravni: 125 ur, 15 ECTS⁶; namenjen študentom različnih fakultet na različnih stopnjah študija, tudi tistim, za katere neposreden prehod na drugostopenjski študij toksikologije ni možen (npr. humanistične usmeritve); predmet pričeti izvajati že v šolskem letu 2007/2008.
 - 5.4.2. Na drugi in tretji stopnji visokošolskega študija uvesti sodoben kreditno ovrednoten interdisciplinaren študij toksikologije in ekotoksikologije, s poudarkom na vplivih kemikalij na zdravje človeka, v katerega bi se lahko vpisali diplomanti iz različnih fakultet. Bodoči specializirani strokovnjaki s tega področja bodo ob upoštevanju dodatnih pogojev lahko pridobili posebno registracijo pri Evropskem združenju toksikologov in toksikoloških društev⁷ oziroma pri Združenju za okoljsko toksikologijo in kemijo⁸. Z uvedbo novega študijskega programa bo Slovenija postala primerljiva z drugimi državami EU, kjer tovrsten študij poteka že vrsto let. Študij naj bi se pričel izvajati že v študijskem letu 2007/2008.
 - 5.4.3. Za zaposlitev vrzeli v znanju uslužbencev upravnih organov, javnih zavodov, z njimi povezanih institucij in drugih deležnikov na področju kemijske varnosti¹¹ obdobjno izvajati osnovne in specialne tečaje iz toksikologije/ekotoksikologije, s poudarkom na regulatorni toksikologiji in zdravju človeka.
 - 5.5. Vzpostaviti neformalno znanstveno mrežo strokovnjakov s področja ocenjevanja vplivov kemikalij na zdravje človeka in okolje. Za vzpostavitev mreže Ministrstvo za zdravje/Urad RS za kemikalije (MZ/URSK) v prvem letu zagotovi pomoč ene osebe, in sicer za en dan na teden.
 - 5.6. Povečati obseg finančnih sredstev za ciljne raziskovalne projekte s področja zagotavljanja kemijske varnosti (financiranje iz državnega proračuna ali v sodelovanju ministrstev, pristojnih za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo, okolje, zdravje, delo, kmetijstvo, obrambo itd., kakor tudi iz sredstev EU).

Opomba: programa iz točk 5.4.1 in 5.4.2 se financirata v skladu z Zakonom o visokem šolstvu⁹ in Uredbo o javnem financiranju visokošolskih in drugih zavodov, članic univerz, od leta 2004 do leta 2008¹⁰.

³ EU Eco-Label "Flower"

⁴ V angl.: Green Public Procurement (GPP); gre za javna naročila, ki pri nakupu proizvodov in storitev ter pri izvedbi del upoštevajo vidike varovanja okolja. EU za javna naročila nameni kar 16% BDP EU, zato je smiselno, da se ta denar uporabi za doseganje okoljskih ciljev. S tem javni sektor posredno vpliva na trg in spodbuja gospodarstvo k razvoju in uporabi "zelenih" tehnologij.

⁵ Področje toksikologije je bilo doslej v obstoječih izobraževalnih programih zajeto v relativno majhnem obsegu in raztreseno po več predmetih različnih učnih ustanov.

⁶ European Credit Transfer System

⁷ Association of European Toxicologists and European Societies of Toxicology - EUROTOX (www.eurotox.com)

⁸ Society of Environmental Toxicology and Chemistry – SETAC (www.setac.org)

⁹ Ur. l. RS, št. 100/04 – UPB2

¹⁰ Ur. l. RS, št. 4/06 – UPB1

¹¹ Tritedenski tečaj "Osnove toksikologije ter okoljske in regulatorne toksikologije" je bil v letu 2005/2006 izveden v okviru projekta Phare "KV 2". Na ta način se je usposobilo 33 oseb. Zaradi velikega interesa je ponovitev tečaja predvidena v letu 2006/2007 s pomočjo projekta "TF-KV3". V vsebinskem smislu bo vodja ponovitve tečaja MZ/URSK.

6. Okrepiti centre za kemijsko varnost:

- 6.1. Okrepiti medresorski projektni center, ki skrbi za pripravo, koordinacijo in vodenje skupnih medresorskih projektov za kemijsko varnost (pri organu, pristojnem za kemikalije, financiranje neposredno iz proračuna ali s strani več resorjev, za podrobnosti glej prilogo I. poglavje 6. podpoglavje peti odstavek).
- 6.2. Okrepiti Center za zastrupitve pri Kliničnem centru in Inštitut za sodno medicino pri Medicinski fakulteti (za opravljanje nalog za zagotavljanje kemijske varnosti, ki so nacionalnega pomena, še zlasti tistih, ki se nanašajo na nesreče s kemikalijami, zagotoviti ustrezno stalno neposredno financiranje iz državnega proračuna). Ta problematika je podrobneje obravnavana v poglavju II.5. Kemijske nesreče v prilogi.
- 6.3. Za potrebe različnih resorjev okrepiti nacionalni center za ocenjevanje tveganja, ki ga povzročajo kemikalije. Center bo nudil strokovno/tehnično podporo vladnim resorjem, zavezancem in drugim naročnikom, vključno z izdelavo analiz tveganja in predlogov ukrepov v nujnih primerih (nesreče). V prvih dveh letih se center v celoti financira neposredno iz proračuna ali po dogovoru s strani več resorjev, kasneje pa iz plačil vladnih resorjev, zavezancev oziroma drugih naročnikov, ki morajo za kemikalije izdelati oceno tveganja ali poročilo o kemijski varnosti. Naloge centra so:
 - izdeluje ocene tveganja ter pregleduje že izdelane toksikološke študije,
 - izdeluje ocene izpostavljenosti (vključno z uporabo modelov) in učinkov kemikalij na človeka in okolje,
 - svetuje glede zmanjševanja izpostavljenosti in tveganja, glede nabora snovi, za katere je treba prednostno uvesti ukrepe za zmanjšanje tveganja, glede izbora ukrepov za zmanjševanje izpostavljenosti in tveganja (vključno z družbeno-ekonomskimi posledicami),
 - po naročilu izvaja druge naloge na področju ocenjevanja različnih snovi, ki izhajajo iz zakonodaje EU (biocidi, kemikalije REACH, fitofarmacevtska sredstva, okvirna vodna direktiva in druga zakonodaja).

7. Izboljšati tehnične možnosti za dviganje ravni kemijske varnosti:

- 7.1. Pomagati podjetjem pri pripravi sanacijskih načrtov s celovitimi rešitvami glede kemijske varnosti (varnost in zdravje pri delu s kemikalijami, zmanjševanje nastajanja odpadkov kemikalij, preprečevanje in pripravljenost na kemijske nesreče, zmanjševanje emisij itd.) in pri pripravi prijav na razpise za pridobitev sredstev (npr. skladov, projektov, dvostranska pomoč) pomoč zagotovijo Gospodarska zbornica Slovenije (GZS) in druge gospodarske zbornice, Obrtna zbornica Slovenije (OZS) in Ministrstvo za gospodarstvo (MG) v sodelovanju z Javno agencijo za tehnološki razvoj RS, v sodelovanju s skupnim medresorskim projektnim centrom za kemijsko varnost (glej še poglavja II.3. Varnost in zdravje pri delu s kemikalijami, II.4. Odpadki kemikalij in II.5. Kemijske nesreče).
- 7.2. V največji možni meri uporabiti sredstva evropskih skladov ter drugih mednarodnih in domačih finančnih virov (projekti, dvostranska ali večstranska pomoč ipd.) za uvajanje varnejših zamenjav za nevarne kemikalije, čistejših in varnejših tehnologij ter za nakup opreme za kemijsko varnost. Sredstva bodo namenjena vladnim resorjem, lokalnim skupnostim ter malim, srednjim in velikim podjetjem, ki ravna s kemikalijami (povečevanje konkurenčnosti s hkratnim povečanjem kemijske varnosti). Krepitev kemijske varnosti s pomočjo razvojnih projektov posebej načrtovati v operativnih programih, povezanih s pripravo državnega razvojnega programa, ki se oblikujejo pri Službi Vlade za regionalni razvoj oziroma pri posameznih resorjih. Podrobnosti so razvidne iz poglavij II.3. Varnost in zdravje pri delu s kemikalijami, II.4. Odpadki kemikalij in II.5. Kemijske nesreče v prilogi.

8. Povečevati ozaveščenost in izboljševati komunikacijo:

- 8.1. Sistematično ozaveščati, obveščati in usposablјati splošne uporabnike kemikalij ter jih odvracati od potrošniške miselnosti; delavce, ki prihajajo v stik s kemikalijami, seznanjati z nevarnostimi, tveganjem in ustreznim ravnanjem s kemikalijami ter jih ozaveščati o varovanju zdravja in okolja pred negativnimi učinki kemikalij (osnovno in dopolnilno vseživljenjsko usposablјanje).
- 8.2. Od enosmernih stikov z javnostjo in deležniki (v angl. Public Relations – PR) preiti na enakovredno dvosmerno komunikacijo (dialog) o tveganju in ukrepih za zmanjševanje le-tega (komunikacija o tveganjih je poleg ocene tveganja in upravljanja s tveganjem tretji steber kemijske varnosti); izvesti vsaj eno praktično raziskavo o dojemanju tveganja v Republiki Sloveniji; posebej usposobiti moderatorje za komunikacijo.
- 8.3. Uvesti celoletno usklajeno medresorsko akcijo ozaveščanja javnosti in deležnikov na področju kemijske varnosti z vrhuncem tekom nacionalnega tedna kemijske varnosti, to je v tednu okoli 29. maja, ko je bil leta 1999 uveljavljen prvi slovenski zakon o kemikalijah.
- 8.4. Za obravnavo pomembnih vprašanj kemijske varnosti in pridobitev predlogov za ustrezne in večinsko sprejemljive rešitve redno organizirati javne tribune.
- 8.5. Okrepiti delovanje nevladnih organizacij (NVO) kot pomembnih deležnikov na področju kemijske varnosti; pomagati NVO pri pridobivanju tujih projektnih virov za njihovo krepitev; sofinancirati projekte s področja kemijske varnosti, ki bi jih izvajale NVO (sredstva pridobiti neposredno iz državnega proračuna).

9. Nadalje krepiti aktivno mednarodno vlogo Republike Slovenije:
 - 9.1. Drugim državam posredovati izkušnje, pridobljene s pilotnimi in drugimi skupnimi medresorskimi projekti s področja kemijske varnosti, ki so potekali v Republiki Sloveniji (projekti Phare, UNEP¹², UNITAR/IOMC¹³ in drugi); organizirati delavnice, srečanja oziroma konference za predstavnike držav Srednje in Vzhodne Evrope (po možnosti v sodelovanju s tujimi sponzorji).
 - 9.2. Nadalje aktivno sodelovati pri delu na ravni EU in med predsedovanjem na vseh ravneh poudarjati pomen kemijske varnosti ter spodbujati aktivnosti v zvezi z zagotavljanjem le-te v državah članicah EU ter drugod.
 - 9.3. Nadaljevati projekte kemijske varnosti v okviru projektov Prehodnega vira ("Transition Facility"), ki jih financira Evropska komisija; poskrbeti za učinkovito črpanje strukturnih in drugih evropskih skladov z namenom uporabe teh sredstev za sočasno povečevanje konkurenčnosti podjetij in izboljševanjem kemijske varnosti.
 - 9.4. Nadaljevati projektno sodelovanje z UNITAR/IOMC, s Švico (3. in 4. pilotni projekt) in z Nizozemsko.
 - 9.5. Krepiti sodelovanje z Odborom za kemikalije pri OECD¹⁴ in njemu podrejenimi skupinami; prehod iz statusa opazovalca v polnopravno članstvo v Odboru za kemikalije do leta 2009.
 - 9.6. Ohraniti aktivno vlogo Republike Slovenije v Medvladnem forumu za kemijsko varnost (IFCS), poleg tega pa s prostovoljnim finančnim prispevkom pomagati sekretariatu IFCS pri izvajanju ciljev Poglavlja 19 Agende 21 iz Ria.
 - 9.7. Podpreti mednarodne aktivnosti za uveljavitev SAICM in uveljaviti SAICM v Republiki Sloveniji. Prispevati v sklad za pomoč državam v razvoju in državam v ekonomskem prehajanju (program "Quick Start").
 - 9.8. Nadaljevati dvo ali večstransko povezovanje z drugimi državami ali organizacijami.
 - 9.9. Nuditi pomoč državam kandidatkam za vstop v EU v okviru danih možnosti in glede na njihove potrebe (posredovanje izkušenj).

Stroške za dosego zgoraj navedenih splošnih ciljev in izvedbo s tem povezanih ukrepov je bilo mogoče oceniti le za področja, na katerih so operativni ukrepi za dosego ciljev že dobro vidni. Nekateri od naštetih ukrepov so podrobno obdelani in ovrednoteni v nadaljnjih poglavjih (npr. ukrep 5.3, 7.1, 7.2). Za večino ostalih navedenih splošnih ciljev in ukrepov se med programskim obdobjem pripravijo podrobni akcijski načrti, določijo nosilci in opredelijo potrebni človeški ter finančni viri (npr. za ukrepe 2, 3, 4, 8.1).

Preglednica 1: Stroški izvajanja nekaterih splošnih ukrepov

Zap. št. ukrepa	Ukrep	Ocena stroškov (v mio SIT)	
5.4.3	Tečaji regulatorne toksikologije za delavce v javnih ustanovah.	34	Stroške si resorji delijo po dogovoru
5.5	Pomoč pri vzpostavitvi neformalne mreže strokovnjakov za oceno tveganja, ki ga povzročajo kemikalije.	1	MZ/URSK
5.6	Novi ciljni raziskovalni projekti s področja kemijske varnosti.	80	Stroške si resorji delijo po dogovoru
6.1	Krepitev medresorskega projektne centra za kemijsko varnost (za pripravo projektov, pridobivanje finančnih sredstev in vodenje projektov, pomembnih za razvoj kemijske varnosti v skladu z NPKV).	120	Stroške si resorji delijo po dogovoru
6.3	Nacionalni center za ocenjevanje tveganja, ki ga povzročajo kemikalije.	180	Stroške si resorji delijo po dogovoru
8.2, 8.4	Krepitev znanj in možnosti za ustrezno komunikacijo o kemijskih tveganjih z in med vsemi deležniki; javne tribune.	60	Stroške si resorji delijo po dogovoru
8.3	Celoletna medresorsko usklajena akcija ozaveščanja javnosti in deležnikov na področju kemijske varnosti in izvedba nacionalnega tedna kemijske varnosti.	375 ¹⁵	Stroške si resorji delijo po dogovoru

¹² United Nations Environment Programme

¹³ United Nations Institute for Training and Research/Inter-organization Programme on Sound Management of Chemicals

¹⁴ Organization for Economic Cooperation and Development, Pariz

¹⁵ Celoletno medresorsko usklajeno ozaveščanje javnosti in drugih deležnikov oziroma komunikacija med deležniki o tveganjih (v angl. risk communication) predstavlja "tretji steber" kemijske varnosti, ki do sedaj skoraj ni bil razvit oziroma so resorji aktivnosti izvajali zgolj individualno, ne pa povezano in usmerjeno. Po mnenju Evropske komisije je to ena izmed najpomembnejših splošnih aktivnosti, ki je nujna za napredek na področju kemijske varnosti, kajti prvi in drugi steber (ocenjevanje tveganja in upravljanje s tveganjem) sama ne zadoščata za resnično izboljšanje stanja varstva zdravja človeka in okolja pred negativnimi učinki kemikalij. Zato je treba za izvajanje teh aktivnosti nameniti tudi več finančnih sredstev.

Zap. št. ukrepa	Ukrep	Ocena stroškov (v mio SIT)	
8.5, 8.6	Sofinanciranje projektov s področja kemijske varnosti, ki jih bodo izvajale NVO, krepitev NVO.	30	Stroške si resorji delijo po dogovoru
9.1	Organizacija mednarodnih srečanj za kemijsko varnost v Sloveniji (s pomočjo tujih donorjev).	5	MZ/URSK
9.6	Prostovoljni finančni prispevek sekretariatu IFCS pri izvajanju ciljev Poglavlja 19 Agende 21 iz Ria.	10	MZ
9.7	Prispevati v sklad za pomoč državam v razvoju in državam v ekonomskem prehajanju pri izvajanju SAICM (program "Quick Start") in za sekretariat SAICM ¹⁶ .	28	MZ, MOP
	Skupaj:	923	

II. PROGRAMSKI CILJI IN UKREPI ZA PREDNOSTNA PODROČJA

1. PREDNOSTNO PODROČJE: CELOVITA MEDRESORSKA ZAKONODAJA (CMZ) S PODROČJA KEMIJSKE VARNOSTI

Vodilna misel:

Zakonodaja je osnovni element sistema zagotavljanja kemijske varnosti, zato mora biti jasna, čimbolj enostavna, medresorsko celovita in izvedljiva.

PROGRAMSKI CILJI

CMZ 1: <i>Zagotoviti celovitost in horizontalno skladnost medresorske zakonodaje s področja kemijske varnosti, povečati njeno izvedljivost in učinkovitost ter po potrebi izboljšati vertikalno usklajenost z evropskim pravnim redom.</i> CMZ 2: <i>Izboljšati izvajanje zahtev, izhajajočih iz konvencij in drugih mednarodnih pogodb z medresorskega področja kemijske varnost.</i> CMZ 3: <i>Povečati skladnost zakonodaje z medresorskega področja kemijske varnosti z akti OECD.</i> CMZ 4: <i>Povečati skladnost v zakonodaji uporabljene terminologije z medresorskega področja kemijske varnosti.</i>
--

Program ukrepov do leta 2010

Cilj/ukrep	Temeljni ukrepi za doseg ciljev	Rok	Ocena stroškov v mio SIT	Viri sredstev	Nosilec
1.1	Postopoma navzkrižno pregledati celotno medresorsko zakonodajo s področja kemijske varnosti (sodelovanje inšpektoratov), poiskati prekrivanja, vrzeli in nasprotujoče si zahteve ter ugotoviti probleme glede pristojnosti posameznih resorjev na mejnih področjih.	2010	4	Projekt Phare "KV2", projekt "TFKV3"	MDS-CMZ, OCKI, resorji MKKV, strokovnjaki projektov Phare in TF
1.2	Pripraviti seznam priporočil za izboljšave horizontalne celovitosti zakonodaje, pripraviti predlog sprememb besedil predpisov (najprej na najbolj kritičnih področjih) in spremembe objaviti.	2010	8	Projekt Phare "KV2", projekt "TFKV3"	MDS-CMZ, OCKI, resorji MKKV, strokovnjaki projektov Phare in TF

¹⁶ Sklep Vlade RS št. 51102-9/2006/4 z dne 26.4.2006, tč. 1, 2 in 3.

1.3	Postopno uvajati tehnične smernice, standarde in podobna navodila za varno ravnanje s kemikalijami v vseh fazah njihovega življenjskega kroga (t.i. "mehko pravo").	2010	10	Projekt Phare "KV2", projekt "TFKV3"	MDS-CMZ, OCKI, SIST, resorji MKKV, strokovnjaki projektov Phare in TF
1.4	Redno dopolnjevati seznam in zbirko širše medresorske zakonodaje s področja kemijske varnosti, mesečna objava na spletni strani MKKV.	stalno	4	Državni proračun	MZ/URSK*
1.5	Slediti razvoju REACH in GHS, organizirati delavnice o prihajajočih spremembah za vse pomembne akterje, vključno z industrijo in uporabniki kemikalij v distribucijski verigi; po možnosti povabiti tudi predstavnike drugih držav – organizirati regijske in druge mednarodne konference; pripraviti medresorski akcijski načrt za uvajanje REACH in GHS ter poskrbeti za uvedbo v Sloveniji.	stalno	12	Državni proračun, projekt Phare "KV2", projekt "TFKV3", 3. pilotni projekt z UNITAR/IOMC, TAIEX	MZ/URSK, MDS-CMZ in resorji MKKV, strokovnjaki projektov Phare in TF; TAIEX in UNITAR/IOMC

CMZ 2: Izboljšati izvajanje zahtev, izhajajočih iz konvencij in drugih mednarodnih pogodb z medresorskega področja kemijske varnost:

2.1	Redno spremljati nastajanje novih konvencij/ mednarodnih pogodb ter dopolnjevati seznam in zbirko; poseben poudarek na novih (prihajajočih) konvencijah.	stalno	1	Državni proračun	MZ/URSK*, MDS-CMZ in resorji MKKV
2.2	Pripraviti akcijski načrt za uvedbo SAI-CM v Sloveniji.	2008	Brez dodatnih stroškov	/	MZ/URSK*, MDS-CMZ in resorji MKKV
2.3	Pregledati skladnost slovenske zakonodaje z zahtevami ključnih konvencij/mednarodnih pogodb, pripraviti komentar o izvajanju zahtev in predlog za izboljšave.	2010	4	Projekt "TF-KV3"	MZ/URSK*, MDS-CMZ in resorji MKKV, strokovnjaki projekta "TF-KV 3"

CMZ 3: Povečati skladnost zakonodaje z medresorskega področja kemijske varnosti z akti OECD:

3.1	Preveriti usklajenost slovenske zakonodaje s področja kemijske varnosti z akti OECD; pripraviti predlog izboljšav.	2007	Brez dodatnih stroškov	/	MZ/URSK*, MDS-CMZ in resorji MKKV
------------	--	------	------------------------	---	-----------------------------------

CMZ 4: Povečati skladnost v zakonodaji uporabljene terminologije z medresorskega področja kemijske varnosti:

4.1	Vzporedno s pregledom horizontalne skladnosti in celovitosti slovenske zakonodaje, konvencij/ mednarodnih pogodb in aktov OECD iz točk 1.1, 2.3 in 3.1 v čim večji meri ugotoviti in odpraviti terminološke pomanjkljivosti.	2010	Brez dodatnih stroškov	/	MDS-CMZ in resorji MKKV, MZ/URSK*, strokovnjaki projektov Phare in TF
------------	--	------	------------------------	---	---

* ... kot koordinator MKKV

2. PREDNOSTNO PODROČJE: CELOVITA KEMIJSKA INŠPEKCIJA (CKI) – IZBOLJŠAN NADZOR NAD IZVAJANJEM ZAKONODAJE

Vodilna misel:

Dosledno praktično izvajanje zakonodaje je prva naloga zavezancev in stalni cilj inšpektorjev.

PROGRAMSKI CILJI

CKI 1: <i>Okrepiti posamezne inšpekcijske organe, ki so odgovorni za nadzor nad izvajanjem zakonodaje s področja kemijske varnosti.</i> CKI 2: <i>Izboljšati sodelovanje različnih inšpekcijskih organov, pristojnih za vprašanja kemijske varnosti.</i> CKI 3: <i>Izboljšati kakovost analiz inšpekcijskih vzorcev v laboratorijih.</i>

Program ukrepov do leta 2010

Cilj	Temeljni ukrepi za doseg ciljev	Rok	Ocena stroškov v mio SIT	Viri sredstev	Nosilec
------	---------------------------------	-----	--------------------------	---------------	---------

CKI 1: *Okrepiti posamezne inšpekcijske organe, ki so odgovorni za nadzor nad izvajanjem zakonodaje s področja kemijske varnosti:*

1.1	Povečati učinkovitost posameznih inšpekcijskih organov za nadzor vidikov kemijske varnosti: – pripraviti pregled nad obstoječimi strokovnjaki znotraj posameznih inšpekcijskih organov na nacionalni in lokalni ravni, – pripraviti predlog za izboljšano organizacijo in morebitno prerazporeditev nalog, – ugotoviti potrebe za nadaljnje usposabljanje in za dodatne zaposlitve.	2006	-	Posamezni inšpekcijski organi	Posamezni inšpekcijski organi, OCKI
1.2	Določitev žariščnih točk za stike: določiti žariščne točke za kemijsko varnost znotraj vsakega inšpekcijskega organa in njegovih notranjih organizacijskih enot in izboljšati medsebojne stike.	2006	-	-	OCKI, IS
1.3	Usposabljanje glede temeljnih vertikalnih vprašanj: izvesti potrebna usposabljanja glede vprašanj, ki so del neposredne odgovornosti posameznega inšpekcijskega organa.	2010	10	Projekt Phare "KV2" in "TF KV3"	OCKI, projekt Phare "KV2" in "TF-KV3"

1.4	Odprava pomanjkanja tehničnih pripomočkov: – kupiti dodatne prenosne računalnike s potrebno programsko opremo/zbirkami podatkov za učinkovitejše delo na terenu in zagotoviti njihovo uporabo v inšpekcijskih organih (sprejetje ustreznega akta za dodelitev te opreme v uporabo in obveznosti glede načina in namena uporabe ter vzdrževanja), – pretehtati pravilnost ocen tveganja za delovno mesto inšpektorjev, ki pridejo v stik s kemikalijami in zagotoviti ustrezno osebno varovalno opremo, – ugotoviti druge potrebe in zagotoviti druge nujne tehnične pripomočke.	2008	30	Posamezni inšpekcijski organi, projekt "TFKV3"	posamezni inšpekcijski organi OCKI, projekt Phare "KV2" in "TFKV3",
1.5	Poenotenje ravnanja znotraj posameznega inšpekcijskega organa: – pripraviti standardne postopke za delo, – pripraviti kontrolni seznam zadev nadzora (vprašalniki, protokoli, odločbe itn.) za lažje delo inšpektorjev na področjih, povezanih s kemijsko varnostjo, ki je v pristojnosti posameznih inšpektoratov.	2008	-	Posamezni inšpekcijski organi	Posamezni inšpekcijski organi, OCKI

CKI 2: Izboljšati sodelovanje različnih inšpekcijskih organov, pristojnih za vprašanja kemijske varnosti:

2.1	Odprava težav na mejnih področjih pristojnosti inšpekcijskih organov: – ugotoviti mejna področja med različnimi inšpektorati za kemijsko varnost, – ugotoviti in pojasniti pravne praznine, podvajanje in nasprotujoče si zahteve, ki izvirajo iz zakonodaje, – predlagati rešitve, ki so bodisi v pravilni razlagi zakonodaje bodisi v spremembi zakonodaje ali v drugačni organizaciji inšpekcijskih organov, – izvesti praktične študije primerov.	2006	-	Posamezni inšpekcijski organi	Posamezni inšpekcijski organi, OCKI, IS
2.2	Usposabljanje glede horizontalnih vprašanj: organizirati in izvajati usposabljanja glede horizontalnih vprašanj, ki zadevajo več inšpekcijskih organov za kemijsko varnost (npr. glede postopkov vzorčenja, vpogled v širšo medresorsko zakonodajo za kemijsko varnost itd.).	2010	16	Projekt Phare "KV2" in "TFKV3"	OCKI, projekt Phare "KV2" in "TFKV3"

CKI 2: *Izboljšati sodelovanje različnih inšpekcijskih organov, pristojnih za vprašanja kemijske varnosti:*

2.3	Izmenjava informacij, elektronsko povezovanje: – izboljšati elektronsko povezovanje inšpektorjev iz različnih inšpekcijskih organov (nacionalna in lokalna raven, najprej žariščne točke), – pripraviti skupno interaktivno spletno stran (dostop z uporabniškimi imeni in gesli).	2008	15	Deljeno med posameznimi inšpekcijskimi organi	Posamezni inšpekcijski organi, OCKI, IS
2.4	Vzpostavitev celovite obravnave inšpekcijskih zadev: – pregledati in obravnavati primere obstoječih dobrih inšpekcijskih praks, – pripraviti in soglašati glede skupnih standardnih postopkov delovanja, – pripraviti in soglašati glede skupnih seznamov kontrolnih parametrov (t. i. "checklist") v zvezi z nadzornimi zadevami, vprašalniki, zapisniki odločbam ipd., ki bodo v pomoč pri skupnem delu inšpektorjev na področjih, povezanih s kemijsko varnostjo.	2010	-	Posamezni inšpekcijski organi, projekt Phare "KV2" in "TF KV3"	OCKI, IS
2.5	Organizacija skupnih inšpekcijskih pregledov in skupnih inšpekcijskih akcij: – načrtovati in izvesti skupne letne inšpekcijske akcije z vzorčenjem in laboratorijskimi analizami ter skupne inšpekcijske preglede, – povečati učinkovitost sodelovanja v projektih CLEEN, – nadalje sodelovati v dejavnostih IMPEL, s posebnim poudarkom na področjih, povezanih s kemijsko varnostjo.	2010	250	Deljeno med posameznimi inšpekcijskimi organi	OCKI, IS
2.6	Formalizacija osrednjega vodenja in usklajevanja skupnih inšpekcijskih pregledov.	2007	-	Posamezni inšpekcijski organi	OCKI, IS, URSK

CKI 3: *Izboljšati kakovost analiz inšpekcijskih vzorcev v laboratorijih:*

3.1	Povečanje zmogljivosti in sposobnosti laboratorijskega osebja: – oceniti obstoječo zmogljivost in sposobnosti laboratorijskega osebja, – pripraviti predlog in izvesti potrebno usposabljanje, – po potrebi pripraviti predlog glede dodatnih zaposlitev.	2007	9	Posamezni laboratoriji, projekt Phare "KV2" in "TF KV3", projekt "Študija potreb po opre- mi"	OCKI, posamezni laboratoriji, posamezni inšpekcijski organi
-----	--	------	---	---	---

3.2	Učinkovita uporaba obstoječe laboratorijske opreme in drugih tehničnih pripomočkov, nakup manjkajoče opreme: – pripraviti pregled nad obstoječo laboratorijsko opremo v povezavi z analizami inšpekcijskih vzorcev kemikalij, – ugotoviti prekrivanje, nepokrita področja in temeljne potrebe glede dodatne laboratorijske opreme, – ugotoviti potrebe po opremi, pripraviti prednostni seznam ter kupiti manjkajočo opremo in tehnične pripomočke.	2008	240	Posamezni laboratoriji, projekt Phare "KV2" in "TF KV3" in projekt "Študija potreb po opremi"	OCKI, posamezni laboratoriji, posamezni inšpekcijski organi, projekt Phare "KV2" in "TF KV3"
3.3	Ugotovitev obstoječih in manjkajočih ključnih analitskih metod: izdelati seznam analitskih metod, ki so v laboratorijih že vzpostavljene, in tistih, ki bi bile dodatno lahko pomembne za nadzor kemijske varnosti.	2010	1	Posamezni laboratoriji, projekt Phare "KV2" in "TF KV3", projekt "Študija potreb po opremi"	OCKI, posamezni laboratoriji, projekt Phare "KV2" in "TF KV3"
3.4	Nadaljnje zagotavljanje kakovosti: – pripraviti seznam zakonodajnih zahtev za akreditacijo, – pripraviti načrt in pridobiti ključne manjkajoče akreditacije, ki so pomembne za analitsko delo glede kemijske varnosti.	2007	60	Posamezni laboratoriji, projekt Phare "KV2" in "TF KV3", posamezni inšpekcijski organi	OCKI, posamezni laboratoriji, posamezni inšpekcijski organi, posamezni vladni resorji
3.5	Izboljšana organizacija – delitev dela med laboratoriji: – opraviti natančno tržno analizo zmogljivosti in sposobnosti kontrolnih laboratorijev, – pripraviti predlog za izboljšano organizacijo glede delitve laboratorijskega dela v zvezi s kemijsko varnostjo.	2010	3	Posamezni laboratoriji, projekt Phare "KV2" in "TF KV3", projekt "Študija potreb po opremi"	OCKI, posamezni laboratoriji, posamezni inšpekcijski organi
3.6	Redno izvajanje medlaboratorijskih primerjalnih preskusov (nacionalno in mednarodno).	2010	2	Posamezni laboratoriji	OCKI, posamezni laboratoriji, posamezni inšpekcijski organi

3. PREDNOSTNO PODROČJE: VARNOST IN ZDRAVJE PRI DELU S KEMIKAJIAMI (VZDK)

Vodilna misel:

Varni in zdravi delavci prinašajo podjetjem dobre poslovne rezultate.

PROGRAMSKI CILJI

VZDK 1:

Zmanjšati število in resnost (težo) poškodb pri delu s kemikalijami.

VZDK 2:

Zmanjšati število vzrokov za poklicne bolezni in bolezni v zvezi z delom s kemikalijami.

VZDK 3:

Krepiti zdravje delavcev, ki delajo s kemikalijami.

Program ukrepov do leta 2010

Osnova za nadaljnji razvoj ukrepov glede kemijske varnosti in zdravja pri delu so določbe ReNPVZD, ki predvideva naslednje splošne ukrepe za doseg ciljev, navedenih v prilogi II. poglavju 5. oddelku 3. podpoglavja:

- obvladovanje tradicionalno nastajajočega tveganja,
- obvladovanje tveganja, nastalega iz nove nevarnosti (zaradi novih načinov zaposlovanja in dela),
- obvladovanje tveganja v izkustveno posebno tveganih dejavnostih,
- zagotavljanje varnosti in zdravja pri delu pri malih delodajalcih,
- obvladovanje tveganja pri posameznih kategorijah delavcev (npr. starejši delavci, mladi delavci, delavci, ki so v delovnem razmerju za določen čas).

Za potrebe NPKV so ti splošni ukrepi naprej razviti do ravni operativnih korakov in pokrivajo naslednjih šest glavnih področij:

Temeljni ukrepi za doseg ciljev	Rok	Ocena stroškov v mio SIT	Viri sredstev	Nosilec
---------------------------------	-----	--------------------------	---------------	---------

VZDK 1: *Nadaljnje izboljševanje zakonodaje in krepitev inšpekcijskega nadzora :*

1.1	Redno usklajevati slovensko zakonodajo glede VZDK s spremembami na ravni EU; posebno pozornost nameniti spremembam, ki jih bosta na to področje prinesla REACH in GHS.	Stalno	Brez dodatnih stroškov	/	MDD-SZ, MZ, MZ/URSK
1.2	Razviti dodatne praktične smernice in kodekse ravnanja (t.i. "mehko pravo") za: – merjenje in razlago rezultatov meritev onesnaženja zraka v delovnem okolju, – oceno tveganja za delo s kemikalijami, – ravnanje z nekaterimi najbolj nevarnimi skupinami kemikalij (npr. organska topila, rakotvorne snovi itd.), – zdravstvene preglede delavcev, ki delajo z nekaterimi najnevarnejšimi skupinami kemikalij. Ugotoviti druga področja, za katera bi bilo smiselno razviti praktične smernice oziroma kodekse ravnanja (vključno z vidiki malih podjetij), npr. organizacija delavnice.	2008	5	Državni proračun, Projekt Phare "KV2" in "TF KV3"	MDD-SZ, MZ, MZ/URSK

1.3	Pregled, uskladitev in izboljšanje medresorske zakonodaje, ki se nanaša na VZDK, vključno s praktičnimi vidiki in z vidiki inšpekcijskega nadzora (npr. strožje upoštevanje prepovedi in omejitev uporabe nekaterih kemikalij).	2008	0,7	Projekt Phare "KV2" in "TF KV3"	MZ, MDDSZ, MOVZDK, OCKI, MZ/URSK
1.4	V zvezi z uvajanjem REACH in GHS zagotoviti pomoč uporabnikom kemikalij v distribucijski verigi, tako da bodo lahko pravilno poročali v zvezi z učinki kemikalij (zahteva REACH) in koristno uporabili nove podatke iz REACH; pomoč pri uvajanju GHS v delovno okolje.	2008	Brez dodatnih stroškov	GZS in druge reprezentativne gospodarske zbornice, OZS, MDDSZ, MZ/URSK	GZS in druge reprezentativne gospodarske zbornice, OZS, MZ/URSK, MDDSZ
1.5	Okrepiti MDDSZ in IRSD za hitrejši razvoj kulture VZDK in nadzora na tem področju.	2007	15x5=75	Državni proračun	IRSD, MDDSZ
1.6	Opremiti vse inšpektorje IRSD, ki izvajajo nadzor nad vidiki VZDK, s prenosnimi računalniki in ustreznimi podatkovnimi zbirkami.	2007	5	Državni proračun, projekt Phare "KV2" in "TF KV3"	IRSD, MDDSZ
1.7	Dodatno usposabljanje inšpektorje IRSD na področju VZDK, okrepiti njihovo svetovalno vlogo.	stalno	2	Projekt Phare "KV2" in "TF KV3"	IRSD, MDDSZ, MZ
1.8	Preučiti možnosti za vzajemen doprinos drugih inšpektoratov k večji VZDK (npr. prek OCKI).	2007	Brez dodatnih stroškov	Projekt Phare "KV2" in "TF KV3"	OCKI

VZDK 2: Pomoč in spodbuda delodajalcem:

2.1	Pomagati podjetjem pri pripravi ustrezne tehnične dokumentacije za prijavo na razpise za sredstva skladov EU (npr. priprava natančnih sanacijskih načrtov z vidika VZDK, uvajanje varnejših alternativ in čistejših tehnologij, sodobne tehnične opreme za zmanjšanje izpostavljenosti delavcev, osebne varovalne opreme ipd.).	2010	100	Projekt »TF KV3«	GZS in druge reprezentativne gospodarske zbornice, OZS, MG, MDDSZ, MZ/URSK
2.2	Uvesti v proizvodnjo in uporabo kemikalij tehnologije, ki kar najbolj zmanjšajo izpostavljenost delavcev kemijskim snovem (v industriji, obrti, kmetijstvu in laboratorijih).	2010	1.500	Evropski skladi sofinanciranje s strani podjetij	GZS in druge reprezentativne gospodarske zbornice, OZS, MG, MDDSZ
2.3	Pospešiti uvedbo sistema bonus-malus za ravnanje v skladu z zakonodajo na področju varnosti in zdravja pri delu s kemikalijami. Okrepiti zavarovalnice, tako da lahko ponudijo podjetjem primerno pomoč pred škodnimi primeri in po njih.	2010	15	Zavarovalnice	Zavarovalnice

2.4	Uvajati dobro varnostno prakso pri delu s kemikalijami: – organizirati delavnico o dobri varnostni praksi pri delu s kemikalijami, – spodbujati nadaljnje uvajanje standardov kakovosti, – izdati certifikate podjetjem z dobro varnostno prakso.	2009	Brez dodatnih stroškov	Projekt Phare »KV 2« in »TF KV3«	GZS in druge reprezentativne gospodarske zbornice, MDDSZ, MZ, MZ/URSK
2.5	Razviti dodatne kazalnike za spremljanje gibanja tveganja pri delu s kemikalijami. Spodbujati prostovoljno poročanje podjetij o stanju VZDK.	2010	1,5	Podjetja, GZS	Podjetja, GZS in druge reprezentativne gospodarske zbornice
2.6	Ozaveščati delodajalce o možnih ukrepih za zmanjševanje tveganja, poseben poudarek na malih podjetjih.	2010	1	MDDSZ, GZS in druge reprezentativne gospodarske zbornice	MDDSZ, GZS in druge reprezentativne gospodarske zbornice

VZDK 3: Izboljševanje delovanja pooblaščenih svetovalnih podjetij in poenotenje njihovega ravnanja:

3.1	Organizirati posebno dopolnilno usposabljanje s preskusom znanja in podeliti certifikate o specializaciji svetovalnim podjetjem za VZDK glede: – periodičnega vzorčenja in meritev kemijskih snovi v delovnem okolju, – ocene tveganja za delo s kemikalijami, – preskušanja delovne opreme ipd. Dodatno usposobiti predavatelje za usposabljanje delavcev za delo s kemikalijami, poenotiti način usposabljanja oziroma ga podrobneje določiti – najprej se osredotočiti na dela, pri katerih nastane največ poškodb in poklicnih bolezni (npr. opekline kože in oči, zastrupitve zaradi vdihavanja, alergije, bolezni kože in dihal, rakotvorne snovi). Pripraviti medicinsko preverjena navodila za prvo pomoč v teh primerih.	2007	2	Projekt Phare "KV 2" in "TFKV3"	IRSD, MDDSZ, MZ/URSK
------------	---	------	---	---------------------------------	----------------------

VZDK 4: Pomoč delavcem:

4.1	Razviti poseben program za zmanjševanje tveganja pri samozaposlenih, mladih in ostarelih delavcih, ki delajo po novih zaposlovalnih načinih (začasni delavci itd.).	2010	10	Podjetja, GZS in druge reprezentativne gospodarske zbornice, OZS	Podjetja, GZS in druge reprezentativne gospodarske zbornice, OZS; MOVZDK
4.2	Usposobiti izvoljene predstavnike delavcev in sindikatov v zvezi z VZDK za uspešno komunikacijo z delodajalci.	2008	2	sindikati	sindikati

4.3	Razviti in uvesti programe VZDK za poklicne šole. Razviti posebne module usposabljanja za delo s kemikalijami za ranljive kategorije delavcev (mlade, ostarele ...) ali za tista delovna mesta, na katerih je veliko tveganje zaradi kemikalij.	2010	5	MŠŠ, MDDSZ, GZS in druge reprezentativne gospodarske zbornice	MŠŠ, MDDSZ, MZ, GZS in druge reprezentativne gospodarske zbornice, OZS, MOVZDK
------------	---	------	---	---	--

VZDK 5: Izboljšanje ravnanja s podatki in izmenjava podatkov/informacij:

5.1	Pretehtati kakovost in skladnost na različnih mestih uradno zbranih podatkov o poškodbah in poklicnih boleznih v povezavi z delom s kemikalijami. Izboljšati dostop do podatkov. Vzpostaviti in vzdrževati interaktivno medresorsko povezavo obstoječih zbirk podatkov ter podatkov za pomembne parametre in kazalnike stanja v zvezi z VZDK.	2010	9	Zbiralci podatkov	Zbiralci podatkov, MDDSZ, MOVZDK
------------	--	------	---	-------------------	----------------------------------

VZDK 6: Splošni ukrepi:

6.1	V okviru MKKV (znova) ustanoviti Medresorski odbor za varnost in zdravje pri delu s kemikalijami, da se pospeši izvajanje NPKV, okrepi medresorsko sodelovanje in pospeši napredek varnosti pri varovanju zdravja delavcev pred kemikalijami.	2010	Brez dodatnih stroškov	MDDSZ, MZ/URSK	MKKV, MDDSZ
6.2	Povečati uporabo analize stroškov in koristi/učinka pri vsakem od uvedenih ukrepov.	2010	2,5	GZS in druge reprezentativne gospodarske zbornice	GZS in druge reprezentativne gospodarske zbornice, MOVZDK
6.3	Povečati znanje in ozaveščenost vseh socialnih partnerjev in javnosti glede VZDK.	2005–2010	5	MDDSZ	MDDSZ, MOVZDK
6.4	Četrtno izdajati časnik o dobri praksi pri VZDK.	2010	5	MDDSZ, GZS in druge reprezentativne gospodarske zbornice	MDDSZ, GZS in druge reprezentativne gospodarske zbornice, MOVZDK

4. PREDNOSTNO PODROČJE: ODPADKI KEMIKAJIJ (OK)

Vodilna misel:

Odpadek je lahko snovno ali energijsko uporabna in nadvse koristna surovina, ki lahko pripomore k boljšemu gospodarskemu poslovanju podjetja in blaginji družbe.

PROGRAMSKI CILJI

OK 1:

Uvajati tehnologije za proizvodnjo in uporabo kemikalij, ki zmanjšujejo nastajanje odpadkov kemikalij pri viru in njihovo morebitno nevarnost.

OK 2:

Zagotoviti varno ravnanje z odpadki kemikalij, vključno z odpadno embalažo, in sicer v skladu s prednostnimi načini ravnanja z odpadki (ločeno zbiranje, snovna in energijska izraba, varno odstranjevanje).

OK 3:

Zmanjševati nastajanje odpadkov kemikalij in povečevati količino ločeno zbranih odpadkov kemikalij.

OK 4:

Odstraniti prednostna stara bremena.

OK 5:

Izboljšati vsesplošno ozaveščenost glede pravilnega ravnanja z odpadki kemikalij.

OK 6:

Izboljšati učinkovitost splošnih ukrepov v povezavi z varnim ravnanjem z odpadki kemikalij (zakonodaja, zbiranje podatkov, inšpekcija).

Program ukrepov do leta 2010¹⁷

Cilj	Temeljni ukrepi za doseg ciljev	Rok	Ocena stroškov v mio SIT	Viri sredstev	Nosilec
------	---------------------------------	-----	--------------------------	---------------	---------

OK 1: *Uvajati tehnologije za proizvodnjo in uporabo kemikalij, ki zmanjšujejo nastajanje odpadkov kemikalij pri viru in njihovo morebitno nevarnost:*

1.1	Uvajati ukrepe za zmanjšanje količine nastalih odpadkov kemikalij in njihovo morebitno nevarnost*.	2010	10.000	Sredstva gospodarskih družb	Gospodarske družbe
-----	--	------	--------	-----------------------------	--------------------

OK 2: *Zagotoviti varno ravnanje z odpadki kemikalij, vključno z odpadno embalažo, in sicer v skladu s prednostnimi načini ravnanja z odpadki (ločeno zbiranje, snovna in energetska izraba, varno odstranjevanje):*

2.1	Dodatno usposabljanje subjektov, ki imajo opravka z nevarnimi odpadki**.	2010	600	Sredstva gospodarskih družb	Gospodarske družbe
2.2	Izrabiti obstoječe domače zmogljivosti za predelavo in odstranjevanje odpadkov*.	Stalna naloga	Brez dodatnih stroškov	/	Gospodarske družbe
2.3	Usposobiti domače zmogljivosti za energijsko izrabo dela nevarnih odpadkov.**	2010	550	Sredstva gospodarskih družb	Gospodarske družbe

¹⁷ MOP bo financiral aktivnosti 3.3., 4.1., 4.2. in 5.2. skladno z veljavnim Nacionalnim programom varstva okolja in drugimi veljavnimi strateškimi dokumenti na področju ravnanja z odpadki.

2.4	Uvajati nove tehnologije za ravnanje z odpadki in zagotoviti ustrezno ravnanje z odpadki kemikalij iz gospodarstva.*.	2010	11.200	Sredstva gospodarskih družb	Gospodarske družbe
------------	---	------	--------	-----------------------------	--------------------

OK 3: Zmanjševati nastajanje odpadkov kemikalij in povečevati količino ločeno zbranih odpadkov kemikalij:

3.1	Organizirati lokalne akcije za ozaveščanje prebivalstva in podjetij o nujnosti zmanjševanja in uporabe kemikalij ter nastajanja odpadkov pri viru in spodbujati ločeno zbiranje nevarnih frakcij komunalnih odpadkov.	Stalno	Glej OK 5	Lokalne skupnosti, različni projekti,	Lokalne skupnosti, MOP
3.2	V treh vzorčnih lokalnih skupnostih, kjer so bili v projektu Phare "KV2" dobavljeni vzorčni zabojniki za ločeno zbiranje nevarnih frakcij komunalnih odpadkov, pripraviti in izvesti kampanjo za ozaveščanje prebivalstva; izsledke predstaviti drugim občinam.	2007	5	Lokalne skupnosti, MOP	Lokalne skupnosti, MOP
3.3	Izpopolniti sistem ločenega zbiranja nevarnih frakcij komunalnih odpadkov.	2010	3.000	Lokalne skupnosti, državni proračun, sredstva gospodarskih družb	Občine, izvajalci lokalne javne službe, MOP

OK 4: Odstraniti prednostna stara bremena:

4.1	Preučiti stanje (ugotoviti količino, vrste, imetnike in lokacijo) starih bremen kemikalij. Za prednostna stara bremena pripraviti akcijski in logistični načrt.	2008	10	Državni proračun	MOP (pri FFS tudi MKGP)
4.2	Odstraniti najbolj problematična stara bremena.	2010	500	Imetniki odpadkov, državni proračun	Imetniki odpadkov, MOP (pri FFS tudi MKGP)

OK 5: *Izboljšati vsesplošno ozaveščenost glede pravilnega ravnanja z odpadki kemikalij:*

5.1	Obveščati, izobraževati in spodbujati prebivalce in deležnike v zvezi s ločenim zbiranjem nevarnih frakcij komunalnih odpadkov*.	Stalna naloga	23	Občine	Občine
5.2	Obveščati in ozaveščati javnost o nacionalnih ciljih in ustreznih načinih ravnanja z odpadki*.	Stalna naloga	20	Državni proračun	MOP
5.3	Obveščati, izobraževati in ozaveščati gospodarske subjekte o nacionalnih ciljih in ustreznih načinih ravnanja z odpadki*.	Stalna naloga	50	GZS in druge reprezentativne gospodarske zbornice, OZS	GZS in druge reprezentativne gospodarske zbornice, OZS, gospodarske družbe

OK 6: *Izboljšati učinkovitost splošnih ukrepov v povezavi z varnim ravnanjem z odpadki kemikalij (zakonodaja, zbiranje podatkov, inšpekcija):*

6.1	Dopolnjevati zakonodajo*	Stalna naloga	Brez dodatnih stroškov	Državni proračun	MOP
6.2	Voditi in izpopolniti informacijski sistem o ravnanju z odpadki*.	Stalna naloga	Brez dodatnih stroškov	Državni proračun	ARSO, SURS
6.4	Izboljšati nadzor nad ravnanjem z odpadki*.	Stalna naloga	Brez dodatnih stroškov	Državni proračun	IRSOP, drugi nadzorni organi

Pomembno:

* Naloga je namenjena ravnanju z vsemi odpadki; strošek za odpadke kemikalij predstavlja le 5% ocenjene vrednosti.

** Naloga je namenjena ravnanju z vsemi nevarnimi odpadki; strošek za odpadke kemikalij predstavlja okoli 50% ocenjene vrednosti.

5. PREDNOSTNO PODROČJE: KEMIJSKE NESREČE (KN)

Vodilna misel:

Najkasneje v trenutku, ko do kemijske nesreče pride, se stroški neizvedenih preventivnih ukrepov in priprav na ukrepanje ob nesreči, v primerjavi s škodo, ki je nastala, naenkrat zdijo silno majhni.

PROGRAMSKI CILJI

KN 1: <i>Zmanjšati verjetnost za nastanek kemijskih nesreč.</i> KN 2: <i>Povečati pripravljenost za učinkovito ukrepanje, zagotoviti primerno sanacijo.</i> KN 3: <i>Sodelovati z drugimi državami in mednarodnimi organizacijami pri vzajemnem preprečevanju in ublažitvi posledic kemijskih nesreč.</i>
--

Program ukrepov do leta 2010

Temeljni ukrepi za doseg ciljev	Rok	Ocena stroškov v mio SIT	Viri sredstev	Nosilec
---------------------------------	-----	--------------------------	---------------	---------

KN 1: *Zmanjšati verjetnost za nastanek kemijskih nesreč:*

1.1	Krepitev institucij, odgovornih za izvajanje zakonodaje, ki se nanaša na kemijske nesreče; krepitev delovanja OCKI, ki pripravi predlog za izboljšano sodelovanje inšpektoratov in drugih služb ob nesreči.	Stalno	Brez dodatnih stroškov	Državni proračun	IRSOP, IRSVNDN, OCKI, IS
1.2	Izvedba skupnih inšpekcijskih pregledov v vseh 24 + 39 obratih s tveganjem za nastanek večje kemijske nesreče.	2010	Brez dodatnih stroškov	Državni proračun	inšpektorati, sodelujoči v OCKI
1.3	Uvajanje varnejših alternativ in čistejših/varnejših tehnologij. Nadaljnje uvajanje okoljevarstvenih standardov, standardov kakovosti v podjetjih in Programa odgovorne skrbi.	2010	1500	Gospodarske družbe, Evropski strukturni in drugi skladi	Gospodarske družbe, MG, MOP, GZS in druge reprezentativne gospodarske zbornice, MO/URSZR
1.4	Povezava obstoječih podatkovnih zbirk o kemijskih nesrečah (vključno s prevozom), pri čemer bo dostop omogočen vsem pomembnim državnim organom in službam, izboljšati kakovost poročil o nesrečah.	2008	4	Projekti ("TFKV 3" ali drugi), sofinanciranje iz državnega proračuna	MO/URSZR, MNZ
1.5	Priprava navodil (npr. za pripravo in vrednotenje varnostnih poročil, načrtov za zaščito in reševanje, urejanje prostora ter za komuniciranje podjetij z lokalnim prebivalstvom glede obstoječega tveganja zaradi kemijskih nesreč ipd.).	2006	1	Projekt Phare "TFKV 3", MOP	MOP, MZ/URSK
1.6	Dviganje ravni vsesplošne ozaveščenosti z vidika kemijskih nesreč.	Stalno	5	Državni proračun	MOP, MO/URSZR, MZ/URSK

KN 2: Povečati pripravljenost za učinkovito ukrepanje, zagotoviti primerno sanacijo:

2.1	Nakup opreme za ukrepanje ob nesrečah.	2010	350	Projekti (npr. "TFKV3"), sofinanciranje iz državnega proračuna	MO/URSZR ¹⁸
2.2	Krepitev Centra za zastrupitve pri Kliničnem centru v Ljubljani.	2010	80 x 5 = 400	Državni proračun (sofinanciranje s strani resorjev)	MZ, ZZS, MO ¹⁹
2.3	Krepitev toksikološkega laboratorija Inštituta za sodno medicino pri Medicinski fakulteti Univerze v Ljubljani.	2010	60 x 5 = 300	Državni proračun (sofinanciranje s strani resorjev)	MZ, ZZS
2.4	Nakup opreme za mobilne laboratorije.	2010	100	Projekt "TFKV3", sofinanciranje s strani mobilnih laboratorijev oz. državnega proračuna	Institut "J. Stefan", IVZ, ZZV-Mb, MO/URSZR ²⁰
2.5	Izvedba usposabljanja za uporabo programskega orodja za modeliranje posledic večjih industrijskih nesreč.	2006	1	Projekt Phare "KV2", "TFKV3", sofinanciranje iz državnega proračuna	MOP, MO/URSZR
2.6	Organizacija delavnic in vaj s študijami primerov možnih kemijskih nesreč.	2006	5	Projekt Phare "KV2", "TFKV3", MO/URSZR, MZ	MO/URSZR, MZ, MOP
2.7	Usposabljanje ključnega osebja v bolnišnicah in zdravstvenih ustanovah (krepiti znanja klinične toksikologije in ukrepanja ob kemijskih nesrečah).	2007	30	Projekt Phare "KV2", "TFKV3"	MZ
2.8	Izboljšanje mehanizmov za zavarovanje tveganja za nastanek kemijske nesreče; izboljšanje izvajanja načela "onesnaževalec plača".	2010	20	Zavarovalnice	MOP, MNZ, MZZ, MP

KN 3: Sodelovati z drugimi državami in mednarodnimi organizacijami pri vzajemnem preprečevanju in ublažitvi posledic kemijskih nesreč:

3.1	Sodelovanje pri pripravi in izvajanju mednarodnega posredovanja ob kemijskih nesrečah (npr. v sosednjih državah).	2010	200 (samo pripravljenost)	Državni proračun	MO/URSZR ²¹
------------	---	------	---------------------------	------------------	------------------------

¹⁸ MO oz. MO/URSZR bosta v zvezi z aktivnostjo 2.1 skupaj financirala največ 5 mio SIT letno.

¹⁹ MO bo v zvezi z aktivnostjo 2.2 financiral največ 3 mio SIT letno; ostala sredstva, ki naj bi jih za delovanje centra prispevalo MO, se zagotavljajo z ustrežno opremo (radijske postaje ipd.) oziroma nabavo protistrupov v okviru blagovnih rezerv.

²⁰ MO bo za izvedbo aktivnosti 2.4 prispeval največ 5 mio SIT etno.

²¹ Zagotovljeno bo nadaljevanje opremljanja državnih enot v okviru rednih programov, posebna sredstva s strani MO niso načrtovana, MZ

6. PREDNOSTNO PODROČJE: CELOVITI MONITORING ONESNAŽENJA S KEMIKALIJAMI (MON)

Vodilna misel:

Podatki različnih monitoringov onesnaženja s kemikalijami niso sami sebi namen, temveč jih je treba med seboj povezovati ter uporabiti za izbiro in utemeljitev ukrepov za zmanjševanje tveganja, ki ga kemikalije povzročajo.

PROGRAMSKI CILJI

MON 1:

Vzpostaviti natančnejše evidence o vrstah, količini, rabi in lokacijah odvajanja kemikalij v Republiki Sloveniji, izboljšati informacije o življenjski poti kemikalij v državi, izboljšati kakovost ocen tveganja in ugotoviti, za katere snovi je monitoring prednostno potreben.

MON 2:

Medsebojno uskladiti, uravnotežiti in povezati podatke, izhajajoče iz obstoječih monitoringov onesnaženja s kemikalijami in omogočiti dostop do podatkov vsem, ki jih potrebujejo, vključno z javnostjo.

MON 3:

Izboljšati kakovost podatkov, izhajajočih iz posameznih obstoječih monitoringov, jih racionalizirati in po potrebi dopolniti.

Program ukrepov do leta 2010

Cilj	Temeljni ukrepi za doseg ciljev	Rok	Ocena stroškov v mio SIT	Viri sredstev	Nosilec
------	---------------------------------	-----	--------------------------	---------------	---------

MON 1: Vzpostaviti natančnejše evidence o vrstah, količini, rabi in lokacijah odvajanja kemikalij v Republiki Sloveniji, izboljšati informacije o življenjski poti kemikalij v državi, izboljšati kakovost ocen tveganja in ugotoviti, za katere snovi je monitoring onesnaženja prednostno potreben:

1.1	Izboljšati evidence na MZ/URSK in FURS ter povezati bazi ISK in FFS. Izboljšati kakovost ocen tveganja.	2007	10	MZ/URSK, MKGP/FURS	MZ/URSK, MKGP/FURS
-----	--	------	----	--------------------	--------------------

MON 2: Medsebojno uskladiti, uravnotežiti in povezati podatke, izhajajoče iz obstoječih monitoringov onesnaženja s kemikalijami in omogočiti dostop do podatkov vsem, ki jih potrebujejo, vključno z javnostjo:

2.1	Podroben pregled širše medresorske zakonodaje, ki se nanaša na monitoring onesnaženja s kemikalijami v različnih medijih, in oblikovanje seznama zahtev (vključno z zahtevami EU po poročanju).	2006	2	Projekt Phare "KV 2"	Institucije, odgovorne za monitoring onesnaženja, MOK-MOV
-----	---	------	---	----------------------	---

2.2	Na podlagi zahtev iz obstoječe zakonodaje pripraviti skico mreže institucij, ki podatke pridobivajo, tistih, ki jih potrebujejo, in tistih, ki jim je treba podatke posredovati poročati (organigram). Predlagati, kako naj se podatki v prihodnje kar najbolj premišljeno pridobivajo in pretekajo ter v kakšni obliki naj bodo, da bodo skladni in uporabni.	2007	Brez dodatnih stroškov	Projekt Phare "KV 2"	Institucije, odgovorne za monitoring onesnaženja, MOKMOV
2.3	Povezati institucije, ki izvajajo monitoring onesnaženja s kemikalijami, in uvesti redno medresorsko izmenjavo podatkov, ki se na državni ravni pridobivajo iz monitoringa onesnaženja raznih medijev s kemikalijami, omogočiti dostop javnosti do podatkov.	2008	150	državni proračun	Institucije, odgovorne za monitoring onesnaženja, MOKMOV
2.4	Izdelati pregled institucij, ki izvajajo ali bi lahko izvajale biološki monitoring onesnaženja. Okrepiti biološki monitoring, vključno z ugotavljanjem prepovedanih kemikalij v organizmih in tkivih.	2010	120	MZ/URSK	MZ/URSK, MOP, MZ, MOKMOV
2.5	Uvesti modeliranje koncentracij nevarnih snovi v okolju in ocen izpostavljenosti, tako pa kar najbolj nadomestiti kemijsko-analitski monitoring.	2008	60	Pristojna ministrstva in organi v njihovi sestavi	MZ, MZ/URSK, MKGP, javni zavodi, ki sodelujejo pri ocenah tveganja in drugi deležniki

MON 3: *Izboljšati kakovost podatkov, izhajajočih iz posameznih obstoječih monitoringov, jih racionalizirati in po potrebi dopolniti:*

3.1	Usposabljanje vzorčevalcev.	2007	4	Projekt Phare "KV 2", projekt "TFKV 3"	MZ/URSK, MOKMOV, institucije, ki jemljejo vzorce za monitoring onesnaženja
3.2	Akreditacija vseh metod/laboratorijev, ki analizirajo vzorce monitoringa.	2010	120	Laboratoriji	Laboratoriji, MOKMOV
3.3	Pripraviti enotne standardne operative postopke za vzorčenje, analize, ravnanje s podatki in izmenjavo le teh (cilj pridobiti primerljive podatke iz različnih virov).	2008	3	Projekt Phare "KV 2", projekt "TFKV 3"	Institucije, odgovorne za monitoring onesnaženja, laboratoriji, MOKMOV

3.4	Nakup manjkajoče laboratorijske opreme.	2010	150	Projekt Phare "KV 2", projekt "TFKV 3"	Laboratoriji, MZ/URSK, MOP
3.5	Preučiti obstoječo pogostnost, čas in primernost lokacij vzorčenja v Sloveniji v primerjavi z zahtevami EU ter pripraviti predlog za izboljšave z oceno stroškov. Pripraviti predlog, katere snovi bi bilo treba glede na zakonodajo, stanje okolja v Sloveniji in zahteve EU dodatno spremljati, oceniti stroške.	2007	2	Institucije, ki so odgovorne za monitoring onesnaženja	Institucije, odgovorne za monitoring onesnaženja

MON 4: *Drugo:*

4.1	Preveriti, ali so bila varstvena območja virov pitne vode določena po ustrezni enotni metodologiji in so hidrološko utemeljena, po potrebi predlagati izboljšave.	stalno	20	Državni proračun	MOP
4.2	Na podlagi podatkov monitoringa onesnaženja oz. izpostavljenosti vključiti več vidikov onesnaženja s kemikalijami v oblikovanje nove slovenske prehranske košarice.	2007	1	Državni proračun	IVZRS, Statistični urad RS

III. SKUPNA OCENA STROŠKOV IZVAJANJA NACIONALNEGA PROGRAMA

NPKV podaja vizijo za razvoj področja kemijske varnosti v Republiki Sloveniji v skladu s prakso drugih držav članic EU in z vidika uresničevanja SAICM. S sprejemom programa postane vizija skupno vodilo pri delovanju vladnih in nevladnih resorjev ter drugih deležnikov, pomembnih za kemijsko varnost. Pri zagotavljanju finančnih sredstev si resorji pomagajo z orientacijsko oceno stroškov, ki je za posamezne ukrepe podana v preglednicah v nadaljevanju. Mnoge od aktivnosti zvezi s predlaganimi ukrepi za izvajanje programa pri deležnikih že tečejo ali so načrtovane zaradi njihovih siceršnjih pristojnosti oziroma dolžnosti. Pri tem je namen NPKV poudariti nujnost povezovanja in usklajevanja aktivnosti ter tesnejšega sodelovanja med resorji. Zato glede stroškov izvajanja programa vsak deležnik preveri, koliko finančnih sredstev izmed predlaganih naj bi za izvedbo posamezne aktivnosti/uvvedbo ukrepa načrtoval v prihodnje in se poskuša temu po svojih najboljših močeh približati.

Finančna sredstva za izvajanje programa praviloma zagotovijo tisti resorji, ki so za posamezno področje primarno pristojni (sredstva si delijo sorazmerno glede na pristojnosti ali enakomerno, financiranje dejavnosti pa poteka praviloma neposredno). Če je za določeno področje pristojnih več resorjev ali če gre za dejavnost splošne ali skupne narave (npr. projekte), si stroške (npr. za najem zunanjih strokovnjakov ali za lastno udeležbo pri projektih) resorji delijo med seboj po dogovoru. Ena izmed možnosti je, da si tovrstne stroške med seboj v enakih delih delijo štirje resorji, ključni za razvoj kemijske varnosti v Republiki Sloveniji nasploh: Ministrstvo za zdravje (MZ), Ministrstvo za okolje in prostor (MOP), Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve (MDDSZ) in Ministrstvo za obrambo (MO). Druga, še enostavnejša možnost pa je, da se resorji dogovorijo o tem, da se enemu izmed njih v ta namen neposredno zagotovi ustrezno večjo količino sredstev. Enako resorji za izvedbo skupnih dejavnosti prispevajo tudi osebje.

Preglednica 2: Okvirni pregled stroškov za izvedbo NPKV po posameznih prednostnih področjih

Področje NPKV	Približna skupna ocena stroškov (v mio SIT)
Splošni cilji NPKV (SCKV)	923
Celovita medresorska zakonodaja na področju kemijske varnosti (CMZ)	43
Celovita kemijska inšpekcija (CKI)	636
Varnost in zdravje pri delu s kemikalijami (VZDK)*	1.748,20
Odpadki kemikalij (OK)*	3.670,50
(Večje) kemijske nesreče (KN)*	2.915,15
Celoviti monitoring onesnaženja s kemikalijami (MON)	650
Skupaj:	10.585,85

* V okviru teh sredstev je zajeto uvajanje novih varnejših in čistejših tehnologij v proizvodnji in pri uporabi kemikalij, za ravnanje z odpadki kot tudi opremljanje za primer kemijske nesreč.

Kot je razvidno iz preglednice 2, bo v petletnem obdobju za razvoj kemijske varnosti predvidoma potrebnih skupno 10,73085 milijard SIT. Pri tem je treba upoštevati dejstvo, da bodo zaradi prepletanja različnih problematik k izboljšanju kemijske varnosti neposredno ali posredno pripomogli tudi nekateri drugi nacionalni programi in siceršnje dejavnosti resorjev. Tako predstavlja zgoraj omenjena vsota le del vseh sredstev, ki so v širšem smislu potrebna za razvoj kemijske varnosti, in pomeni dodatno spodbudo za napredek na tem področju. Omenjena sredstva se ne nanašajo samo na državni proračun, temveč tudi na sredstva gospodarskih družb, lokalnih skupnosti, javnih zavodov, institutov in drugih deležnikov. To pomeni, da bo za pravočasno zagotavljanje sredstev za izvedbo programa in za uresničitev programskih dejavnosti nujna stalna in učinkovita medresorska koordinacija. Ta bo potekala preko MKKV in njenih podkomisij/odborov.

Eden od pomembnih ciljev NPKV je pridobiti del sredstev preko projektov in skladov, razpoložljivih pri EU in pri drugih partnerjih. Okoli 28% sredstev (2,99133 milijarde) naj bi zagotovile gospodarske družbe, lokalne skupnosti in drugi deležniki izven državne uprave, okoli 31% (to je skupno okoli 3,34211 milijarde oziroma povprečno 668,42 milijonov letno) pa naj bi zagotovili resorji znotraj državne uprave.

Po ocenah bo polovico sredstev, ki jih mora zagotoviti državna uprava, porabljenih v okviru proračunskih postavk resorjev, ki so že sicer neposredno ali posredno namenjene razvoju kemijske varnosti. Preostanek pa bo treba s prednostno prerazporeditvijo iz drugih postavk dodatno zagotoviti v okviru proračunov posameznih vladnih resorjev, navedenih v programskih preglednicah v posameznih poglavjih NPKV. Precejšen del teh sredstev bo namenjen lastni udeležbi pri tistih projektih, katerih nosilec bo državna uprava, kakor tudi za izvedbo novih dejavnosti, ki doslej še niso bile načrtovane. To pomeni, da bo treba po ocenah s prerazporeditvijo iz drugih postavk v proračunu vladnih resorjev predvidoma zagotoviti povprečno 334,21 milijonov SIT letno.